

ВСТУП

Кожне підприємство, як суб'єкт господарювання, що здійснює свою діяльність в умовах ринкової економіки, має забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, який дозволить безперебійно виконувати свої фінансові зобов'язання перед власниками, діловими партнерами, найманими працівниками, державою.

Тому важливого значення набуває оцінка фінансового стану підприємства у певний період його діяльності. Одними з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є його ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість.

Попередження розвитку негативних явищ на підприємстві є важливим елементом його діяльності. Це стає можливим за умов забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості та здатність підприємства до подальшого розвитку.

Від результатів оцінки фінансового стану підприємства, значною мірою залежить прийняття управлінських рішень щодо пошуку резервів підвищення рентабельності виробництва, ефективності використання фінансових ресурсів, комерційного розрахунку, як основи стабільної роботи підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність Приватного акціонерного товариства „СЄВЕРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ”.

Предметом дослідження є фінансовий стан Приватного акціонерного товариства „СЄВЕРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ”.

Метою є визначення шляхів поліпшення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних підходів оцінки фінансового стану підприємства та результатів аналізу практичного досвіду підприємства.

Зазначена мета окреслює наступне коло задач:

- дослідити економічну сутність фінансових ресурсів підприємства;

- здійснити аналіз основних техніко-економічних показників підприємства;

- здійснити аналіз фінансових показників підприємства

- дослідити матеріально-технічну базу підприємства;

- визначити чинники, що негативно впливають на діяльність досліджуваного підприємства та шляхи поліпшення його фінансового стану.

Питаннями оцінки фінансового стану підприємств займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків, зокрема: М.І.Баканова, І.Т.Балабанова, О.М.Волкової, А.І.Ковальова, В.В.Ковальова, М.Н.Крейніної, Е.А.Маркар'яна, Н.О.Русак, Г.В.Савицької, М.О.Федотової, А.Д.Шеремета, Л.Бернстайна, Е.Хелферта, О.І.Барановський, А.І.Даниленко, І.В.Зятковський, О.Г.Мендрул, О.В.Павловська, О.О.Терещенко та інші.

Здійснення дослідження роботи спирається на наукові концепції та теоретичні досягнення вітчизняних вчених. У роботі застосовано цілий ряд спеціальних методів, які дозволяють одержати кількісну оцінку окремих аспектів фінансової діяльності підприємства: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; метод фінансових коефіцієнтів.

Інформаційною основою роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, закони України, нормативно-правові акти державних органів України, фінансова звітність ПрАТ «СЄВЄРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Зміст, завдання, інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1].

Фінансовий стан підприємства визначає його здатність задовольняти вимоги власників і кредиторів, а також впливає на його інвестиційну привабливість. При цьому саме фінансовий стан підприємства залежить від результатів його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Успішна операційна діяльність дозволяє створювати грошовий потік, необхідний для інвестицій з метою отримання довгострокових вигод, можливості залучати фінансові ресурси без загрози неплатоспроможності. Інвестиційна діяльність забезпечує довгостроковий розвиток підприємства і можливість розширення масштабів операційної діяльності. У свою чергу, фінансова діяльність дозволяє своєчасно забезпечувати приплив необхідних коштів.

Фінансові ресурси підприємства - це сукупність власних грошових доходів і надходжень ззовні (залучених і позикових коштів), що знаходяться в його розпорядженні і призначених для виконання фінансових зобов'язань підприємства, фінансування поточних витрат, пов'язаних з розширенням виробництва і економічним стимулюванням [9].

Джерелами утворення фінансових ресурсів підприємства є:

- власні та прирівняні до них кошти (прибуток, амортизаційні відрахування, виручка від реалізації вибулого майна, стійкі пасиви);

- ресурси, мобілізовані на фінансовому ринку (продаж власних акцій, облігацій та інших цінних паперів, кредитні інвестиції);

- надходження грошових коштів від фінансово-банківської системи в порядку перерозподілу (страхові відшкодування; надходження від концернів, асоціацій, галузевих структур; пайові внески; дивіденди і відсотки з цінних паперів; бюджетні субсидії).

Розмір фінансових ресурсів підприємств залежить від обсягу виробництва, його ефективності і визначає можливості їх використання:

- на здійснення необхідних капітальних вкладень;
- збільшення оборотних коштів;
- виконання фінансових зобов'язань;
- інвестування в ланцюгові папери;
- забезпечення потреб соціального характеру, благодійність і спонсорство [9].

Фінансові ресурси використовуються підприємствами в процесі виробничої та інвестиційної діяльності. Основними формами їх існування є основні і оборотні кошти підприємства.

Наявність фінансових ресурсів в необхідних розмірах та ефективно їх використання багато в чому зумовлюють фінансове благополуччя підприємств.

Фінансовий стан підприємства ні в якому разі не може розглядатися як незалежний стан. На фінансовий стан підприємства впливає ціла низка чинників. З метою управління окремими з них, посилення чи послаблення їх впливу на фінансову стан підприємства їх можна об'єднати в наступні групи: незалежні від діяльності підприємства та залежні від діяльності підприємства.

Незалежні від діяльності підприємства (зовнішні або екзогенні фактори):

1) економічні (податкова політика, рівень інфляції, конкуренція, інвестиційний клімат, стан економіки країни);

2) соціально-політичні (соціально-політична стабільність, зовнішньо-економічна політика держави, ефективність економічних зв'язків, зміна умов експорту та імпорту, антимонопольна політика);

3) фінансові (процентна ставка, кредитна політика, валютна політика, страхування підприємства);

4) демографічні (чисельність та склад населення, рівень життя);

5) науково-технічний прогрес (міжнародна конкуренція, інноваційний процес).

Залежні від діяльності підприємства (внутрішні або ендогенні фактори):

1) операційні: неефективний маркетинг; неефективна структура поточних витрат (висока частка постійних витрат); низький рівень використання основних засобів; високий розмір страхових і сезонних запасів;

2) інвестиційні: неефективний фондовий портфель; висока тривалість будівельно-монтажних робіт; істотні перевитрати інвестиційних ресурсів; недосягнення запланованих обсягів прибутку по реалізованим реальним проектам;

3) фінансові: неефективна фінансова стратегія; неефективна структура активів (низька їхня ліквідність); надмірна частка позикового капіталу; висока частка короткострокових джерел залучення позикового капіталу; зріст дебіторської заборгованості; висока вартість капіталу; перевищування припустимих рівнів фінансових ризиків [21].

Успішне функціонування будь-якого підприємства в ринкових умовах можливе лише за умови досягнення певних фінансових результатів, показниками яких є прибуток і рентабельність, які характеризують ефективність діяльності підприємства. Саме кінцеві результати діяльності підприємства цікавлять власників (акціонерів) підприємства, його ділових партнерів, податкові органи. Це зумовлює важливість проведення аналізу фінансового стану економічного суб'єкта і підвищує роль такого аналізу в економічному процесі.

Аналіз фінансового стану - неодмінний елемент як фінансового менеджменту на підприємстві, так і його економічних взаємин з партнерами, фінансово-кредитною системою та є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств.

Результати аналізу фінансового стану підприємства дають змогу визначити проблемні в управлінні його фінансовими ресурсами в конкретний період діяльності та шляхи поліпшення фінансового стану.

До основних груп, що комплексно характеризують фінансовий стан підприємства відносять (рис.1.1):

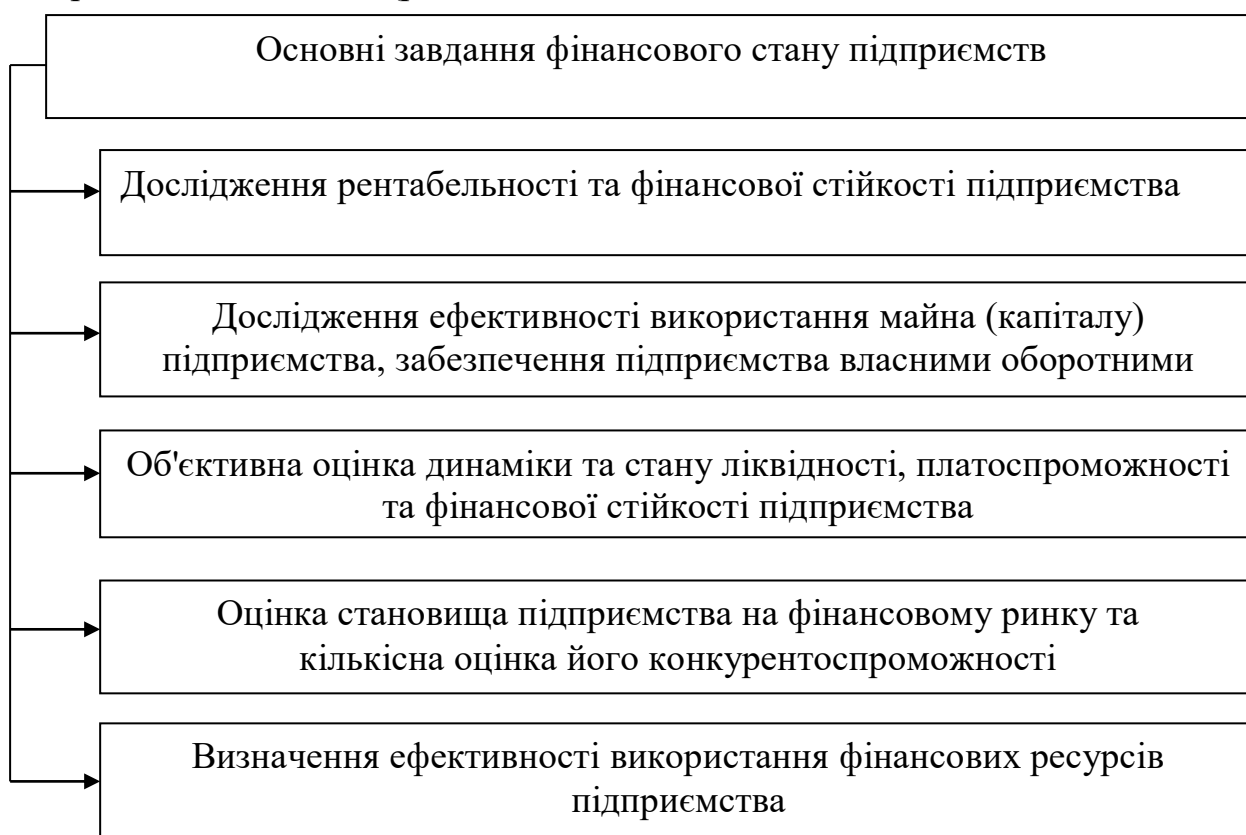

Рис.1.1. Основні завдання фінансового стану підприємств

При проведенні аналізу враховується специфіка діяльності господарюючого суб'єкта (галузева приналежність) - виробництво продукції, виконання робіт, надання транспортних послуг.

Результати аналізу фінансового стану необхідні таким групами користувачів інформації [3]:

1. Менеджери підприємств, в першу чергу фінансові менеджери. Неможливо керувати підприємством, приймати господарські рішення, не знаючи його фінансового стану. Для менеджерів важлива оцінка ефективності прийнятих ними рішень, використовуваних у господарській діяльності ресурсів і отриманих фінансових результатів.

2. Власники (у тому числі акціонери). Їм важливо знати віддачу від вкладених у підприємство коштів, прибутковість підприємства, а також рівень економічного ризику і ймовірність втрати своїх капіталів.

3. Кредитори та інвестори. Їх цікавить оцінка можливості повернення виданих кредитів і можливості підприємства реалізувати інвестиційну програму.

4. Постачальники. Для них важлива оцінка оплати поставленої продукції, виконаних послуг і робіт.

Результативність аналізу фінансового стану підприємства багато в чому залежить від організації та досконалості його інформаційної бази.

Інформаційною базою для проведення аналізу фінансового стану підприємства є дані фінансової звітності юридичних осіб (підприємств) усіх форм власності, форми якої, визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності»[25], а саме:

- балансу (звіт про фінансовий стан), форма № 1 - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал;

- звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), форма № 2- звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід;

- звіте про рух грошових коштів, форма № 3 - звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

- звіту про власний капітал, форма № 4 - звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду;

- приміток до фінансової звітності, форма № 5 - сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності;

- дані статистичної звітності та оперативні дані.

Всі елементи бухгалтерської звітності взаємопов'язані і утворюють єдине ціле, оскільки відображають різні аспекти одних і тих же господарських операцій і явищ господарського життя підприємства.

Бухгалтерська звітність повинна давати достовірне і повне уявлення про фінансовий стан організації, фінансові результати її діяльності та зміни в її фінансовому стані. Достовірною та повною вважається бухгалтерська звітність, сформована за правилами, встановленими нормативними актами бухгалтерського обліку.

Основним завданням аналізу фінансової звітності є оцінка ефективності використання активів, доходів, витрат та результатів діяльності підприємства за звітний період, виявлення факторів, які позитивно або негативно вплинули на кінцеві фінансові результати [1].

1.2. Методичні основи аналізу фінансового стану підприємства

Використання видів, прийомів і методів аналізу для конкретних цілей визначення фінансового стану підприємства в сукупності складає методологію і методику аналізу.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, що дають можливість структурувати та ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками. Існують три основних типи моделей, що застосовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства: дескриптивні, предикативні і нормативні.

Дескриптивні моделі є основними, до них належать: побудова системи звітних балансів; представлення фінансової звітності в різних аналітичних розрізах; вертикальний і горизонтальний аналізи; система аналітичних коефіцієнтів; аналітичні записки до звітності. Дескриптивні моделі, базуються на використанні інформації з бухгалтерської звітності.

Предикативні моделі - це моделі передбаченого, прогностичного характеру. Найбільш поширені з них: розрахунки точки критичного обсягу продажу, побудова прогностичних фінансових звітів, моделі динамічного аналізу (жорстко детерміновані факторні і регресивні моделі). Предикативні моделі використовуються для прогнозування доходів і прибутку підприємства, його майбутнього фінансового стану.

Нормативні моделі - це моделі, що дають можливість порівняння фактичних результатів діяльності підприємства з нормативними (розрахованими на підставі нормативу). Ці моделі використовуються, як правило, у внутрішньому фінансовому аналізі. Їх суть полягає у встановленні нормативів на кожен статтю витрат щодо технологічних процесів, видів виробів і в розгляді і з'ясуванні причин відхилень фактичних даних від цих нормативів [12].

Методика фінансового аналізу включає три взаємопов'язаних блоки [11]:

1. аналіз фінансових результатів діяльності підприємства;
2. аналіз фінансового стану підприємства;
3. аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності.

Методи фінансового аналізу - це комплекс науково-методичних інструментів і принципів дослідження фінансового стану підприємств. В економічній теорії і практиці існують різні класифікації методів економічного аналізу взагалі і фінансового аналізу зокрема.

Перший рівень класифікації виділяє неформалізовані і формалізовані методи аналізу.

Неформалізовані методи аналізу ґрунтуються на описі аналітичних процедур на логічному рівні, а не на твердих аналітичних взаємозв'язках і залежностях. До неформалізованих належать такі методи:

- експертних оцінок і сценаріїв;
- психологічні;
- морфологічні;
- порівняльні;
- побудови системи показників;
- побудови системи аналітичних таблиць.

Ці методи характеризуються визначенням суб'єктивізмом, оскільки в них велике значення мають інтуїція, досвід і знання аналітика.

До формалізованих методів фінансового аналізу належать ті, в основу яких покладені жорстко формалізовані аналітичні залежності, тобто методи:

- ланцюгових підстановок;
- арифметичних відмінностей;
- балансовий;
- виділення ізольованого впливу факторів;
- відсоткових чисел;
- диференційований;
- логарифмічний;
- інтегральний;
- простих і складних відсотків;
- дисконтування [16].

Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства - об'єктивної його оцінки і виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування і використання фінансових ресурсів - можуть застосовуватися різні методи аналізу. У традиційній практиці фінансового аналізу визначено основну

методику аналізу фінансових звітів. Виділяють такі основні прийоми аналізу [9]:

1) горизонтальний (часовий) аналіз - порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом. За допомогою горизонтального аналізу визначаються абсолютні та відносні зміни величин різних статей балансу за аналізований період;

2) вертикальний (структурний) аналіз - визначення структури підсумкових фінансових показників з виявленням впливу кожної позиції звітності на результат у цілому. Вертикальний аналіз призначено для обчислення питомої ваги окремих статей у підсумку балансу, тобто вивчається структура активів і пасивів балансу;

3) трендовий аналіз - порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів і визначенням тренда. Трендовий аналіз застосовується для виявлення тенденцій, що домінують у динаміці основних показників;

4) порівняльний аналіз - внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства, а також міжгосподарський аналіз показників підприємства порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими показниками;

5) факторний аналіз - визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (які не мають визначеного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути прямий (власне аналіз) - якщо результативний показник розділяють на окремі складові, і зворотний (синтез) - якщо його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник;

б) коефіцієнтний аналіз передбачає вивчення рівнів і динаміки відносних показників фінансового стану підприємства.

До основних груп, що комплексно характеризують фінансовий стан підприємства, відносять показники представлені у табл.1.1.

Таблиця 1.1

Основні групи показників, що використовуються при оцінці
фінансового стану підприємства

Показник	Формула	Характеристика
Показники ліквідності та платоспроможності		
Коефіцієнт загальної ліквідності	$K_{зл} = \text{ПА} / \text{ПЗ}$	дозволяють оцінити здатність підприємства вчасно виконати свої зобов'язання
Коефіцієнт термінової ліквідності	$K_{тл} = (\text{ГК} + \text{ПФИ} + \text{ДЗ}) / \text{ПЗ} = (\text{ПА} - 3) / \text{ПЗ}$	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \text{ГК} / \text{ПЗ}$	
Власні обігові кошти, тис.грн.	$\text{ВОК} = \text{ПА} - \text{ПЗ}$	
Коефіцієнт маневренності власних обігових коштів	$K_{мвок} = \text{ГК} / \text{ВОК}$	
Показники структури капіталу		
Коефіцієнт автономії	$K_a = \text{ВК} / \text{Активи} = \text{ВК} / (\text{ВК} + \text{ЗК})$	відбивають здатність підприємства погасити довгострокову заборгованість та ступінь захищеності кредиторів та інвесторів
Коефіцієнт залучених коштів	$K_{зк} = \text{ЗК} / \text{Активи}$	
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{фз} = \text{ЗК} / \text{ВК}$	
Коефіцієнт структури залучених коштів	$K_{сзк} = \text{ПзК} / \text{ЗК}$	
Коефіцієнт капіталізації	$K_k = \text{Активи} / \text{ВК}$	
Коефіцієнт маневренності власного капіталу	$K_{мвк} = \text{ВОК} / \text{ВК}$	
Показники рентабельності, %		
Рентабельність активів	$R_a = \text{П} / \text{А}$	оцінюють ефективність діяльності компанії, що визначається шляхом співвідношення результатів діяльності з витраченими ресурсами
Рентабельність власного капіталу	$R_{вк} = \text{ЧП} / \text{ВК}$	
Рентабельність реалізації	$R_r = \text{ВП} / \text{В}$	
Рентабельність витрат	$R_v = \text{ВП} / \text{Св}$	
Показники ділової активності		
Коефіцієнт оборотності активів	$K_{Оа} = \text{В} / \text{А}$	дозволяють проаналізувати, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси, насамперед обігові кошти, у часі
Період оборотності активів, дні	$\text{ПОа} = 365 / K_{Оа}$	
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{Овк} = \text{В} / \text{ВК}$	
Період оборотності власного капіталу, дні	$\text{ПОВк} = 365 / K_{Овк}$	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{Одз} = \text{В} / \text{Дз}$	
Період оборотності дебіторської заборгованості, дні	$\text{ПОДз} = 365 / K_{Одз}$	
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{Окз} = \text{З} / \text{КЗ}$	
Період оборотності кредиторської заборгованості	$\text{ПОкз} = 365 / K_{Окз}$	

Таким чином, в ході аналізу фінансового стану підприємства використовуються різноманітні прийоми, методи і моделі аналізу. Їх

кількість і широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу і визначаються його задачами в кожному конкретному випадку.

1.3. Шляхи покращення фінансового стану підприємства

Конкурентне ринкове середовище вимагає від підприємства постійного вдосконалення. Для того щоб бути конкурентоспроможним, підприємство повинно мати конкурентні переваги.

Основним засобом отримання конкурентних переваг є пошук шляхів підвищення ефективності власної діяльності та удосконалення фінансового стану.

Першочерговим етапом покращення фінансового стану підприємства є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою системи заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

Збільшення економічних вигід можливе за рахунок:

- збільшення виручки від реалізації;
- підвищення технічного рівня виробництва;
- прискорення обертання капіталу в оборотних активах;
- реструктуризації активів підприємства;
- обґрунтованого зниження величини запасів;
- поповнення власного оборотного капіталу за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел;
- перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства;
- зменшення витрат виробництва шляхом зниження собівартості продукції та скорочення надлишкових виробничих потужностей;

- заходів, пов'язаних з пристосуванням до змін у зовнішньому середовищі та гнучкістю до реагування на поведінку конкурентів;
- всеохопного та всебічного контролю за дотриманням виконання завдань з боку керівництва.

Основним заходом покращення фінансового стану є збільшення виручки від реалізації. В свою чергу розмір виручки від реалізації залежить від:

- обсягів реалізації продукції;
- ціни одиниці продукції, що реалізується.

Щоб збільшити обсяги реалізації, треба максимально активізувати збутову діяльність підприємства. Стимулювати збут можна різними методами. Бажаний результат можна отримати наданням знижок покупцям, помірними зменшеннями цін, застосуванням масової реклами.

Не існує для всіх підприємств єдиного рецепту збільшення обсягів реалізації. Тип заходів залежить від особливостей конкретного підприємства та обраної ним стратегії маркетингу.

Також одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів:

- проведення реструктуризації активів підприємства;
- сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;
- перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства [28].

Внутрішні резерви підприємства складаються з явних та прихованих.

Виявлення явних резервів здійснюється через ліквідацію втрат окремих видів ресурсів, перевищення норм їх витрачання.

Особливу увагу необхідно звернути на приховані резерви. Приховані резерви - частина капіталу, що ніяк не відображена в балансі. Розмір прихованих резервів балансу дорівнює різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною вартістю.

Шляхами удосконалення фінансового стану підприємства через виявлення прихованих резервів є: здача в оренду основних фондів, які не повною мірою використовуються у робочому процесі; використання зворотного лізингу [26].

Однією з причин кризового стану підприємства є неналежне виконання фінансовими службами покладених на них функцій, зокрема відсутність гнучкого фінансового планування та аналізу, управління ризиками і несвоєчасне виявлення фінансової нестабільності, як наслідок - фінансова криза.

Система заходів для підтримки економічної стійкості підприємства повинна передбачати:

- постійний моніторинг зовнішнього і внутрішнього станів підприємства;
- розробку заходів із зниження зовнішньої вразливості підприємства; розробку підготовчих планів при виникненні проблемних ситуацій, здійсненні попередніх заходів для їхнього забезпечення;
- впровадження планів практичних заходів при виникненні кризової ситуації, прийняття ризикових і нестандартних рішень у випадку відхилення розвитку ситуації;
- координацію дій всіх учасників і контроль за виконанням заходів та їхніми результатами.

Саме за таких умов можна забезпечити систему моніторингу кожної із складових економічної стійкості підприємств, яка змогла б надати можливість оптимізувати її відповідно до перспектив розвитку.

Так, якщо моніторингом виявлено недостатній рівень фінансової стійкості підприємства, то можна реалізувати такі дії:

- оптимізація руху фінансових ресурсів підприємства і врегулювання фінансових відносин, які виникають під час розрахункових відносин між господарюючими суб'єктами з метою ефективного їхнього розподілу;
- розробка стійкої фінансової стратегії підприємства;

- розробка проектів перспективних і поточних фінансових планів, прогнозних балансів та бюджетних коштів;
- розрахунок прогнозних значень реалізації продукції (планів продажів) і планів капіталовкладень, собівартості продукції тощо;
- визначення джерел фінансування господарської діяльності, а також бюджетне фінансування, довго та короткострокове кредитування тощо;
- координація фінансових підрозділів підприємства [26].

Таким чином, проведені дослідження, свідчать про те, що ефективна фінансово-господарська діяльність підприємства є його основою. Прийняття необхідного управлінського рішення для забезпечення прибуткової діяльності підприємства потребує постійного проведення оцінки та динаміки його фінансового стану. Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства і виявлення потенційних можливостей підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, застосовуються різні методи аналізу, що в свою чергу дозволяє визначити шляхи удосконалення фінансового стану підприємства та забезпечити його економічну стійкість.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «СЄВЄРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ»

2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства

Приватне акціонерне товариство «Северодонецька міська друкарня» (далі – ПрАТ «Северодонецька міська друкарня») є правонаступником Комунального підприємства „Северодонецька міська друкарня”.

Метою діяльності Товариства є об'єднання майнових, виробничих, фінансових та комерційних зусиль для задоволення потреб споживачів у продукції, роботах, послугах, отримання прибутку та збільшення на цій основі прибутків акціонерів.

Предметом діяльності товариства є: забезпечення підприємств, організацій, установ та населення міста Северодонецька і області поліграфічною продукцією та іншими послугами, пов'язаними з поліграфічною діяльністю.

Основні види діяльності підприємства за КВЕД є:

18.11 Друкування газет;

17.23 Виробництво паперових канцелярських виробів;

18.13 Виготовлення друкарських форм і надання інших поліграфічних послуг.

Комунальне підприємство «Северодонецька міська друкарня» було створено у 1965 році. На виконання Указу Президента від 26 листопада 1994 року «Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання майнових сертифікатів», згідно з наказом регіонального відділення Фонду державного майна України в Луганській області від 26 червня 1996 року № 1069 Комунальне підприємство «Северодонецька міська друкарня» було перетворено в Відкрите акціонерне товариство «Северодонецька міська друкарня».

ВАТ «Сєверодонецька мїська друкарня» було зареєстровано виконавчим комітетом Сєверодонецької мїської ради 10 червня 1997 року, реєстр № 46.

Відповідно до рішення Сєверодонецької мїської ради № 609 від 15.02.2001 року «Про прийняття в комунальну власність територіальної громади м. Сєверодонецька пакета акцій у статутному фонді ВАТ «Сєверодонецька мїська друкарня» було прийнято із спільної власності територіальних громад Луганської області у комунальну власність територіальної громади м. Сєверодонецька ВАТ «Сєверодонецька мїська друкарня» пакет акцій у кількості 296 547 шт., що становить 83,172% статутного фонду ВАТ «Сєверодонецька мїська друкарня».

У 2011 році на підставі Закону України «Про акціонерні товариства» № 514-VI від 17.09.2008 року ВАТ «Сєверодонецька мїська друкарня» перейменовано у ПрАТ «Сєверодонецька мїська друкарня».

ПрАТ «Сєверодонецька мїська друкарня» – є господарським товариством, статутний капітал якого поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

На сьогодні, згідно з реєстром власників іменних цінних паперів ПрАТ «Сєверодонецька мїська друкарня», кількість зареєстрованих осіб становить 32, з них учасники товариства: 31 фізична особа, які володіють 60 000 шт. акцій (16,828 %) від загальної кількості акцій та 1 юридична особа - територіальна громада м. Сєверодонецька в особі Сєверодонецької мїської ради, яка володіє 296 547 шт. акцій (83,172%) від загальної кількості акцій.

Статутний капітал Товариства становить 89136,75 грн. (вісімдесят дев'ять тисяч сто тридцять шість гривень сімдесят п'ять копійок).

Статутний капітал Товариства поділено на 356547 (триста п'ятдесят шість тисяч п'ятсот сорок сім) акцій номінальною вартістю 0,25 грн. (нуль гривень двадцять п'ять копійок) кожна.

Форма існування акцій – бездокументарна.

Форма випуску акцій – іменна.

Тип акцій – проста.

Організаційна структура ПрАТ «Сєвєродонєцька мїська друкарня», з урахуванням управління корпоративними правами, представлена у дод. А.

Органами управління ПрАТ «Сєвєродонєцька мїська друкарня» є:

- Загальні збори акціонерів;
- Наглядова рада;
- Правління;
- Рєвїзійна комісія.

Загальні збори акціонерів є вищим органом управління ПрАТ «Сєвєродонєцька мїська друкарня». Загальні збори акціонерів мають право приймати рїшення з усїх питань дїяльностї Товариства.

Наглядова рада ПрАТ «Сєвєродонєцька мїська друкарня» є органом, що здїйснює захист прав акціонерів Товариства, і в межах компетенції, визначеної Статутом та законодавством, контролює та регулює дїяльность Правління. Наглядова рада товариства складається з трьох осіб. До складу Наглядової ради Товариства входять голова та члени Наглядової ради. Найголовніші повноваження та обов'язки наглядової ради - це контроль за управлінською та господарською дїяльностю товариства.

Наглядова рада підзвітна Загальним зборам акціонерів. Вона подає їм рїчний звіт про свою роботу. Питання, що належать до виключної компетенції Наглядової ради Товариства, не можуть вирїшуватися іншими органами Товариства, крім Загальних зборів акціонерів, за винятком випадків, встановлених законом.

Правління є виконавчим органом товариства, який здїйснює керївництво його поточною дїяльностю.

Правління Товариства у кількості 3 членів обирається Наглядовою радою строком на 3 роки. Рїшення про обрання Голови правління та членів

Правління приймається простою більшістю голосів членів Наглядової ради, які беруть участь у засіданні та мають право голосу.

Правління є підзвітним Загальним зборам акціонерів і Наглядовій раді Товариства та організовує виконання їх рішень.

Правління діє від імені товариства та у своїй діяльності керується чинним законодавством України, Статутом товариства, внутрішніми документами Товариства і рішеннями, ухваленими Загальними зборами акціонерів та Наглядовою радою.

Керування всіма видами діяльності ПрАТ «Сєверодонецька міська друкарня» здійснює голова правління, якому підпорядковані всі служби, відділи та виробництво підприємства. У разі відсутності Голови правління (хвороба, відпустка, відрядження, ін.) його обов'язки виконує його заступник, який несе відповідальність за їх якісне і своєчасне виконання.

Організацію фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Сєверодонецька міська друкарня» виконують наступні структурні підрозділи підприємства:

- відділ бухгалтерського обліку;
- ремонтно-механічна служба;
- технологічна служба;
- виробничий цех: офсетно-печатна ділянка, переплетна ділянка;
- служба матеріального забезпечення;
- служба обслуговуючого персоналу.

Попит на ринку поліграфічних послуг м. Сєверодонецька протягом 2014-2017 років значно збільшився у зв'язку із збільшенням кількості представників малого бізнесу, фізичних осіб, обласних організацій, навчальних закладів, які є замовниками поліграфічних та копірувальних послуг, що мають потребу у виготовленні бланків, листівок, рекламних брошур, проспектів, а також виготовлення копій печатних матеріалів форматом А3 і А4, мають потребу у забезпеченні навчального процесу методичними матеріалами, друку газет.

Крім того, потенційними учасниками попиту на ринку поліграфічних послуг у м. Северодонецьк є й представники інших міст та районів Луганської області, так на території Луганської області здійснюється видання 23 газет, 8 з яких вже є замовниками ПрАТ «Северодонецька міська друкарня».

Ринок поліграфічних послуг м. Северодонецька характеризується наявністю приватних фірм та підприємств, що виробляють та постачають різноманітні послуги в області оперативної поліграфії, серед яких основними конкурентами ПрАТ «Северодонецька міська друкарня» є:

ПП «Петит» - друк (від етикеток до журналів), плетіння, ламінування, копії всіх форматів;

ПП «Печатаем все» візитки, фірмові бланки, буклети проспекти, флаєра, афіші, плакати, календарі, ксерокопія, друк креслень, плакатів (А-0, А-1, А-2, А-3, А-4, широкоформатний кольоровий друк:

ПП «Палитра МТВ» - поліграфія, дизайн, плетіння, ламінування;

ПП «Полиграф сервис» - тиражування та друк: рекламних оголошень, листівок, бланків, бюлетенів; плакатів формату А2; методичних і навчальних матеріалів; календарів, брошур, буклетів; виготовлення візиток, листівок; меню, цінників, бейджів.

ПП «SuperPrint» - друк фотографій, плакатів, креслень будь-яких форматів включаючи А0. Копіювання та тиражування документів.

Основними конкурентами ПрАТ «Северодонецька міська друкарня» в частині друку газет є друкарні м. Куп'янська і м. Харкова, в т.ч. друкарня "Фактор-Друк" (м. Харків), яка має сучасне обладнання та може здійснювати повнокольоровий друк на 8-ми шпальтах одночасно, що скорочує час на підготовку та друк в два рази і здешевлює вартість продукції. Фізично зношене та морально застаріле обладнання ПрАТ «Северодонецька міська друкарня» таких можливостей не надає, тому підприємство поступово втрачає частку ринку поліграфічних послуг внаслідок втрати замовників послуг.

2.2. Аналіз динаміки техніко-економічних показників

Результати діяльності ПрАТ «Сєверодонецька міська друкарня» знаходять конкретне вираження у взаємозв'язку системи техніко-економічних показників, що характеризують ефективність використання основних виробничих ресурсів.

Аналіз основних техніко - економічних показників діяльності ПрАТ «Сєверодонецька міська друкарня» наведений у табл. 2.1. показав, що за період 2015-2017 років, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зріс на 447,5 тис. грн., або 42,8%. Собівартість реалізованої продукції також зросла на 34,8 %, в т.ч.: у 2016 році її зростання склало 19,2%, а у 2017 році – 15,5 %. Випереджальний темп зростання чистого доходу від реалізації продукції над темпом зростання її собівартості обумовив зменшення витрат на 1 грн. виробленої продукції, які протягом 2016 року зменшились на 4 коп., та склали 0,86 грн., а у 2017 році зменшились на 1 коп, та склали 0,85 грн.

Прибуток підприємства від реалізації продукції за період 2015-2017 років зріс на 116,12 %, або на 119,6 тис. грн., так у 2015 році він складав 103,00 тис грн., а у 2016 році - 222,6 тис. грн., при цьому рентабельність витрат протягом аналізованого періоду збільшилась на 6,59%.

Середньорічна первісна вартість основних фондів загалом зменшилась на 2,49 % за рахунок їх вибуття.

Чисельність персоналу не зазнала значних змін та зменшилась лише на 1 особу у 2017 році.

Збільшення фонду оплати праці працівників підприємства в більшій мірі відбулось у 2017 році та склало 46,4 % за рахунок збільшення мінімальної заробітної плати (до з 1600 грн. у 2016 році до 3200 грн. у 2017 році) та тарифних ставок працівників виробництва. Загалом протягом 2015-2017 років фонд оплати праці збільшився на 71,8%.

Таблиця 2.1

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства

Найменування показників	Од. вим.	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення					
		факт	факт	факт	2016 від 2015		2017 від 2016		2017 від 2015	
					+, -	%	+, -	%	+, -	%
Показники виробництва										
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	1046,4	1301,2	1493,9	254,80	24,35	192,70	18,42	447,50	42,77
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	943,4	1124,9	1271,3	181,50	19,24	146,40	15,52	327,90	34,76
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	грн./грн	0,90	0,86	0,85	-0,04	-4,11	-0,01	-1,50	-0,05	-5,61
Прибуток від реалізації продукції	тис. грн.	103	176,3	222,6	73,30	71,17	46,30	44,95	119,60	116,12
Рентабельність витрат реалізованої продукції	%	10,92	15,67	17,51	4,75	-	1,84	-	6,59	-
Середньорічна первісна вартість основних засобів	тис. грн.	814,2	804,05	793,9	-10,15	-1,25	-10,15	-1,25	-20,30	-2,49
Фондовіддача	грн./грн.	1,29	1,62	1,88	0,33	25,92	0,26	20,50	0,60	46,42
Фондомісткість	грн./грн.	0,78	0,62	0,53	-0,16	-20,58	-0,09	-11,12	-0,25	-31,70
Фондоозброєність	грн./особу	67850,00	67004,17	72172,73	-845,83	-1,25	5168,56	7,62	4322,73	6,37
Середньооблікова чисельність працівників	осіб	12	12	11	0,00	0,00	-1,00	-8,33	-1,00	-8,33
в т.ч. виробничого персоналу	осіб	6	6	5	0,00	0,00	-1,00	-16,67	-1,00	-16,67
Середньорічний виробіток 1 працівника	тис. грн./особу	87,20	108,43	135,81	21,23	24,35	27,38	31,39	48,61	55,74
Фонд оплати праці працівників	тис. грн.	426	534,3	731,8	108,30	25,42	197,50	46,36	305,80	71,78
Середньомісячна заробітна плата 1 працівника	грн./особу	2958,33	3710,42	5543,94	752,08	25,42	1833,52	61,98	2585,61	87,40

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати значною мірою перевищують темпи зростання середньорічного виробітку 1 працівника, що свідчить про недостатність обсягів реалізованої продукції та неповну завантаженість устаткування.

Аналіз забезпеченості трудовими ресурсами (табл.2.3) показав, що кількість працюючих на підприємстві протягом 2015-2016 років не змінювалась, лише у 2017 році кількість працюючих зменшилась на 1 чол., що склало 8,33 %. Більшу частку працівників підприємства склали робітники, їх частка у загальній кількості персоналу у 2016 році складала 66,7%, у 2017 році - 63,6%, в т.ч. виробничого персоналу 50% та 45,5% відповідно.

Таблиця 2.3

Забезпеченість трудовими ресурсами ПрАТ "Сєверодонецька міська друкарня"

Категорії персоналу	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення 2017 р. від 2015 р.		Структура, %			Структурні зрушення 2017 р. від 2015 р., %
				±	%	2015 рік	2016 рік	2017 рік	
Робітники, в т.ч.	8	8	7	-1	-12,50	66,67	66,67	63,64	-3,03
виробничий персонал	6	6	5	-1	-16,67	50,00	50,00	45,45	-4,55
обслуговуючий персонал	2	2	2	-	-	16,67	16,67	18,18	1,52
Адміністративно - управлінський персонал, в т.ч.:	4	4	4	-	-	33,33	33,33	36,36	3,03
керівники	2	2	2	-	-	16,67	16,67	18,18	1,52
спеціалісти	1	1	1	-	-	8,33	8,33	9,09	0,76
службовці	1	1	1	-	-	8,33	8,33	9,09	0,76
Разом	12	12	11	-1	-8,33	100	100	100	-

Аналіз системи кадрових показників ПрАТ "Сєверодонецька міська друкарня", наведений у табл. 2.4, показав, що станом на 2017 рік 63,6 % персоналу має середньоспеціальну освіту, 27,3% - вищу, 9,1 % - незакінчену вищу освіту.

Більшу частку за віковим складом 81,8% представляють працівники віком понад 50 років, 50% працівників працюють на підприємстві понад 20 років, переважну більшість працівників складають жінки, частка яких у загальній кількості працюючих складала 63,6%, чоловіків - 36,4%.

Таблиця 2.4

Система кадрових показників ПрАТ "Северодонецька міська друкарня"

Найменування показника	од. вим.	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Структура, %		
					2015 рік	2016 рік	2017 рік
Освітній склад							
загальна середня освіта	чол.	-	-	-	-	-	-
середньоспеціальна	чол.	8	8	7	66,67	66,67	63,64
незакінчена вища	чол.	1	1	1	8,33	8,33	9,09
вища	чол.	3	3	3	25,00	25,00	27,27
Віковий склад							
до 18 років	чол.	-	-	-	-	-	-
18-25 років	чол.	-	-	-	-	-	-
26-36 років	чол.	1	1	1	8,33	8,33	9,09
37-50 років	чол.	1	2	1	8,33	16,67	9,09
понад 50 років	чол.	10	9	9	83,33	75,00	81,82
Структура персоналу за статтю							
жінки	чол.	7	7	7	58,33	58,33	63,64
чоловіки	чол.	5	5	4	41,67	41,67	36,36
Розподіл за стажем роботи на підприємстві							
до 5 років	чол.	2	2	2	16,67	16,67	18,18
5-10 років	чол.	2	2	2	16,67	16,67	18,18
10-20 років	чол.	2	2	2	16,67	16,67	18,18
понад 20 років	чол.	6	6	5	50,00	50,00	45,45
Всього працівників	чол.	12	12	11	100	100	100

При здійсненні аналізу обсягу, структури та динаміки основних засобів необхідно враховувати, що різні види основних засобів беруть різну участь у процесі господарської діяльності підприємства. Виробнича потужність визначається лише величиною промислово-виробничих основних засобів. Невиробничі основні засоби у виробництві безпосередньої участі не беруть, вони лише обслуговують культурно-побутові потреби колективу.

Аналіз складу, динаміки та структури основних засобів ПрАТ «Северодонецька міська друкарня», наведений у табл. 2.5, показав, що

на кінець 2017 року первісна вартість основних засобів склала 793,9 тис. грн., що на 20,3 тис. грн. менше, ніж у 2015 році, зменшення основних засобів відбулось за рахунок вибуття активної їх частини (машини та обладнання, інструменти та приладдя), питома вага якої протягом 2016 року зменшилась на 1,39% у загальному складі основних засобів та на кінець 2017 року склала 44,56 %.

Таблиця 2.5

Склад, динаміка і структура основних засобів за 2015 – 2017 роки

Групи основних фондів	Наявність на початок звітного року		Поступило протягом року		Вибуло протягом року		Наявність на кінець звітного року		Відхилення, тис. грн.
	тис. грн.	% у загальній вартості	тис. грн.	% у загальній вартості	тис. грн.	% у загальній вартості	тис. грн.	% у загальній вартості	
2015 рік									
Будівлі та споруди	440,10	54,05	0,00	0,00	0,00	0,00	440,10	54,05	0,00
Машини та обладнання	349,20	42,89	0,00	0,00	0,00	0,00	349,20	42,89	0,00
Транспортні засоби	17,30	2,12	0,00	0,00	0,00	0,00	17,30	2,12	0,00
Інструменти та приладдя	7,60	0,93	0,00	0,00	0,00	0,00	7,60	0,93	0,00
Інші основні засоби	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом:	814,20	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	814,20	100	0,00
в т.ч. активна частина	374,10	45,95	0,00	0,00	0,00	0,00	374,10	45,95	0,00
2016 рік									
Будівлі та споруди	440,10	54,05	0,00	0,00	0,00	0,00	440,10	55,44	0,00
Машини та обладнання	349,20	42,89	0,00	0,00	18,30	90,15	330,90	41,68	-18,30
Транспортні засоби	17,30	2,12	0,00	0,00	0,00	0,00	17,30	2,18	0,00
Інструменти та приладдя	7,60	0,93	0,00	0,00	2,00	9,85	5,60	0,71	-2,00
Інші основні засоби	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом:	814,20	100	0,00	0,00	20,30	100	793,90	100	-20,30
в т.ч. активна частина	374,10	45,95	0,00	0,00	0,00	0,00	353,80	44,56	-20,30
2017 рік									
Будівлі та споруди	440,10	55,44	0,00	0,00	0,00	0,00	440,10	55,44	0,00
Машини та обладнання	330,90	41,68	0,00	0,00	0,00	0,00	330,90	41,68	0,00
Транспортні засоби	17,30	2,18	0,00	0,00	0,00	0,00	17,30	2,18	0,00
Інструменти та приладдя	5,60	0,71	0,00	0,00	0,00	0,00	5,60	0,71	0,00
Інші основні засоби	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом:	793,90	100	0,00	0,00	0,00	0,00	793,90	100	0,00
в т.ч. активна частина	353,80	44,56	0,00	0,00	0,00	0,00	353,80	44,56	0,00

Питома вага машини та обладнання у загальній структурі основних засобів складала 41,68 %, що свідчить про автоматизований процес виробництва. Незначну частку у загальному складі основних засобів склали транспортні засоби та інструменти і приладдя.

Оновлення основних засобів протягом досліджуваного періоду не відбувалось.

Аналіз технічного стану основних засобів (табл. 2.6) показав, що основні засоби підприємства мають великий фізичний та моральний знос, коефіцієнт зносу протягом 2015-2017 років поступово зростає та у 2017 році досяг 73 %, при цьому коефіцієнт придатності склав 27%. Коефіцієнт вибуття у 2016 році склав 0,25%.

Таблиця 2.6

Аналіз технічного стану основних засобів підприємства

Найменування показника	Значення показника			Абсолютне відхилення
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2017/2015
Коефіцієнт оновлення	0	0	0	0,00
Коефіцієнт вибуття	0	0,025	0	0,00
Коефіцієнт придатності	0,36	0,32	0,27	-0,09
Коефіцієнт зносу	0,64	0,68	0,73	0,09

Матеріальні ресурси у поліграфічній діяльності займають значну частку при формуванні собівартості друкованої продукції. Займаючи значну частку у собівартості, вартість матеріальних ресурси щорічно зростає.

Управління матеріальними ресурсами передбачає вирішення таких питань, як нормування витрат матеріалів і визначення потреби в них для виробничої діяльності підприємства, нормування запасів предметів постачання і витрат на їх утримання, облік і контроль матеріальних ресурсів у процесі їхнього збереження і споживання.

Аналізуючи структуру операційних витрат ПрАТ «Сєверодонецька міська друкарня», представлену у таблиці 2.7, бачимо, що протягом 2015-2017 років основну частку витрат підприємства складають матеріальні

витрати та витрати на заробітну плату, які на кінець 2017 року склали 37,85% та 42,47% відповідно, при цьому витрати на сировину та основні матеріали у загальній кількості матеріальних витрат на кінець 2017 року склали 78,26 %.

Таблиця 2.7

Структура операційних витрат ПрАТ "Сєверодонецька міська друкарня"

Елементи операційних витрат	2015р. (тис.грн.)	2016р. (тис.грн.)	2017р. (тис.грн.)	Структура, %		
				2015 рік	2016 рік	2017 рік
Матеріальні витрати, у т.ч.:	522,00	650,00	652,20	39,70	44,33	37,85
витрати на сировину та основні матеріали	432,70	540,10	510,40	82,89	83,09	78,26
витрати на паливо та електроенергію	89,30	109,90	141,80	17,11	16,91	21,74
Витрати на оплату праці	426,00	534,30	731,80	32,40	36,44	42,47
Відрахування на соціальні заходи	157,50	117,00	162,50	11,98	7,98	9,43
Амортизація	41,60	40,00	38,80	3,16	2,73	2,25
Інші операційні витрати	167,90	125,00	137,60	12,77	8,52	7,99
Операційні витрати, всього	1315,0	1466,3	1722,9	100	100	100

Об'єктом витрат (об'єктом калькулювання) в друкарні є друкарські послуги та продукція (виготовлення бланків, бухгалтерських журналів, етикеток).

Основним видом діяльності друкарні є виготовлення замовленого тиражу газет.

Для друкарні оптимальним методом обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) є позамовний метод з використанням елементів нормативного методу. На кожне замовлення друкарнею відкривається картка аналітичного обліку витрат, де зазначаються: замовник, найменування замовлення, строк його виконання, тираж, обсяг і формат друкарського видання, операції з його виготовлення, виконавці, планова собівартість тощо.

Прямі витрати на поліграфічні роботи включають: витрати на виготовлення друкарських форм, в тому числі ілюстративних, набір рукопису

(у випадку коли це здійснює поліграфічне підприємство), витрати на друк, витрати на брошурувальню-палітурні й обробні роботи. До прямих матеріальних витрат відносять витрати на папір і палітурні матеріали.

Калькуляція матеріальних витрат на друк газети складається з калькуляції витрат на основні матеріали: на папір, пластини, плівку та витрат на поліграфічне виконання.

Витрати на основні матеріали розраховуються на кількість одиниць замовленого тиражу, а витрати на поліграфічне виконання друку газети розраховуються для першої тисячі та кожної наступної тисячі (ціна витрат на наступну тисячу рахується після друку 400 екземплярів), чим більше тираж друку газети, тим менше її собівартість, так як на кожну наступну тисячу зменшуються витрати на підготовку та налагоджування обладнання.

Загальна виробнича собівартість підприємства протягом 2015-2017 років збільшилась на 34,8% (табл. 2.8) в основному за рахунок збільшення витрат на енергоносії та заробітну плату, витрати на матеріали збільшились на 17,9 % за рахунок їх здорожчання на фоні зменшення обсягів замовлень, так у 2017 році витрати на основні та допоміжні матеріали зменшились на 5,5% з причини втрати двох замовників друку газет.

Таблиця 2.8

Динаміка загальної виробничої собівартості реалізованої продукції
(товарів, робіт, послуг), тис.грн.

Статті витрат	2015	2016	2017	Відхилення					
				2016/2015		2017/2016		2017/2015	
				+/-	%	+/-	%	+/-	%
Основні та допоміжні матеріали	432,7	540,1	510,4	107,4	24,82	-29,7	-5,50	77,7	17,96
електроенергія	34,8	39,7	64,1	4,9	14,08	24,4	61,46	29,3	84,20
газ	36,9	44,6	45	7,7	20,87	0,4	0,90	8,1	21,95
вода, вивіз ТПВ	1,2	1,5	1,4	0,3	25,00	-0,1	-6,67	0,2	16,67
заробітна плата	290,9	367,4	489,3	76,5	26,30	121,9	33,18	198,4	68,20
відрахування ЄСВ та ПФ	107,2	80,3	108,8	-26,9	-25,09	28,5	35,49	1,6	1,49
амортизація ОЗ	33,3	32	31,2	-1,3	-3,90	-0,8	-2,50	-2,1	-6,31
амортизація МНМА	0	2	0,9	2	-	-1,1	-55,00	0,9	-
ремонт ОЗ	0	15	0	15	-	-15	-100,00	0	-
послуги сторонніх організацій	6,4	2,3	20,2	-4,1	-64,06	17,9	778,26	13,8	215,63
ВСЬОГО	943,4	1124,9	1271,3	181,5	19,24	146,4	13,01	327,9	34,76

Таким чином, проведений аналіз техніко-економічних показників ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» на перший погляд свідчить про те, що безпосередньо виробництво продукції є прибутковим та рентабельним.

Матеріальні ресурси у поліграфічній діяльності займають значну частку при формуванні собівартості друкованої продукції. Займаючи значну частку у собівартості, вартість матеріальних ресурси щорічно зростає.

Підприємство забезпечено необхідною кількістю фахових працівників, що мають великий досвід у поліграфічній діяльності, плинність кадрів відсутня, що забезпечує стабільність роботи підприємства.

Але матеріально-технічна база є морально застаріла та фізично зношена. На кінець 2017 року коефіцієнт зносу основних засобів вже досяг 73%, оновлення основних засобів не відбувається, що негативно впливає на продуктивність праці та потужність виробництва. Наявність на підприємстві виробничих машин та устаткування, що потребують їх модернізації, проведення капітального ремонту та оновлення, не дозволяють задовольняти попит існуючий на ринку поліграфічних послуг міста і регіону та нарощувати обсяги виробництва на підприємстві.

Для більш повної оцінки фінансового стану ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» необхідно провести фінансовий аналіз підприємства в цілому використовуючи методіку аналізу фінансових звітів та за допомогою коефіцієнтного аналізу.

2.3. Дослідження фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенційні фінансові можливості. Він безпосередньо впливає на ефективність діяльності підприємства.

Забезпеченість підприємства активами в межах розрахункової потреби та їх раціональне використання створюють широкі можливості для подальшого поліпшення кількісних і якісних показників господарювання.

Основними даними для аналізу фінансової діяльності ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» є фінансова звітність, а саме баланс (форма №1) та звіт про фінансові результати (форма №2), а також дані статистичного та бухгалтерського обліку.

Аналіз балансу наведений у дод. Б та В показав, що протягом 2015-2017 років необоротні активи підприємства зменшувались за рахунок зменшення основних засобів, які мають найбільшу питому вагу у загальному складі активів підприємства. Залишкова вартість основних засобів протягом 2015-2017 років поступово зменшувалась за рахунок нарахованого зносу та їх вибуття, так у 2015 році частка основних засобів складала 62,76% у загальному складі активів, а у 2017 році – 48,16%, у вартісному вираженні основні засоби зменшилися на 79,8 тис. грн. за весь період.

Оборотні активи підприємства навпаки поступово зростали з 35,85% у загальному складі активів у 2015 році до 50,39 % у 2017 році, таке зростання відбулось за рахунок зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, яка протягом 2015-2017 років зросла на 231,56 % та питома вага якої у загальному складі активів складала на кінець 2017 року 43,16 % проти 12,42 % 2015 року. Така тенденція свідчить про неефективне управління дебіторською заборгованістю.

Найбільшу питому вагу у пасивах підприємства складало цільове фінансування та забезпечення, цей показник протягом 2015-2017 років змінювався від 64,15% на кінець 2015 року до 49,45 % на кінець 2017 року. Протягом періоду головним акціонером надавалась фінансова підтримка підприємству для виплати поточних зобов'язань.

Сума власного капіталу підприємства у 2015 році набувала від'ємного значення за рахунок непокритого збитку, сума якого перевищувала загальне значення зареєстрованого та додаткового капіталу. Протягом 2015-2017 років сума непокритого збитку зменшувалась за рахунок отриманих прибутків, що вплинуло на структуру власного капіталу, який на кінець 2017 року вже складав 15,54% від загального складу пасивів підприємства.

Поточні зобов'язання протягом в цілому за період, що аналізується зменшились на 18,5 %.

Загальна структура активу та пасиву балансу представлена на рис.2.1. та рис.2.2.

Рис. 2.1. Структура активу балансу 2015-2017 роки

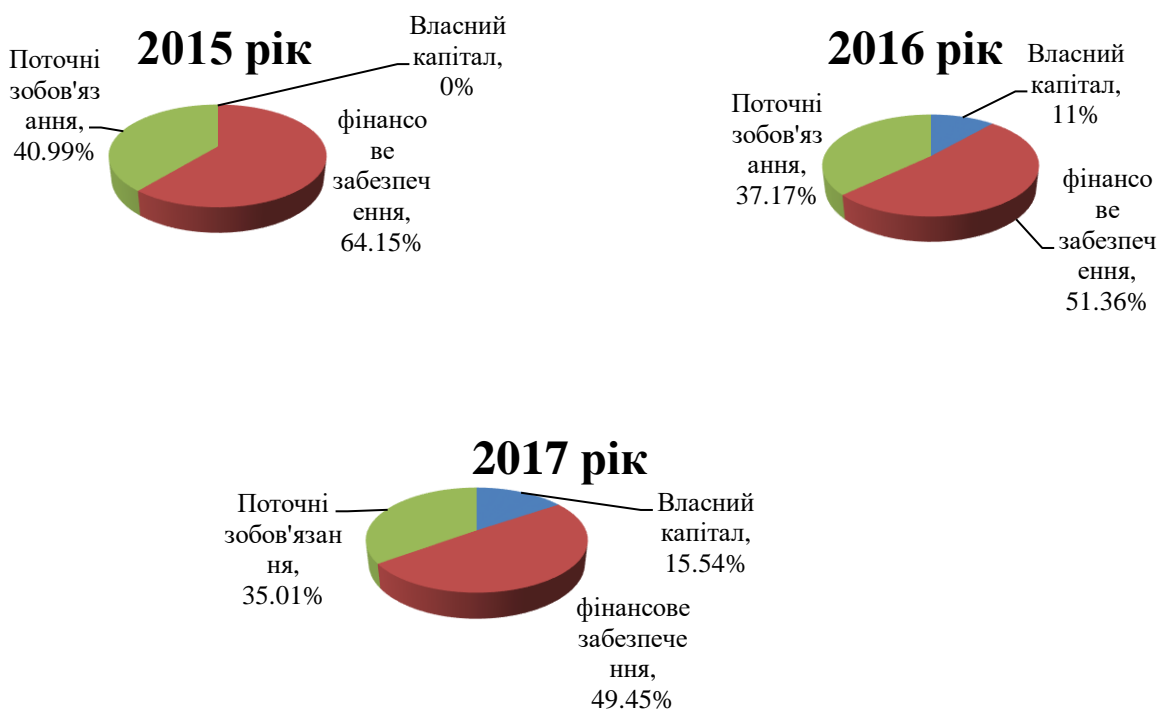

Рис. 2.2. Структура пасиву балансу 2015-2017 роки

Аналіз Звіту про фінансові результати ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» (Додаток Г та Д) свідчить про те, що результатом діяльності підприємства протягом 2015-2017 років був отриманий прибуток, найбільшого його значення було досягнуто у 2016 році, так у 2016 році чистий прибуток збільшився на 38,89 % та складав 82,5 тис. грн., але у 2017 році він зменшився на 86,4%, за рахунок випереджальних темпів зростання витрат підприємства над отриманими доходами, та склав 11,2 тис. грн.

Сукупний дохід підприємства протягом 2015-2017 років збільшився на 25,6%. У загальній структурі доходу підприємства найбільшу частку складає чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт послуг), який зріс в цілому на 42,77 %.

Крім доходу від основного виду діяльності, підприємство отримувало інші операційні та інші доходи, частка яких у загальній структурі доходу на кінець 2017 року склала 0,13 % та 13,84 % відповідно. Сума інших доходів за період 2015-2017 років склала 840,2 тис. грн., в т.ч. фінансова підтримка міського бюджету – 708,00 тис. грн., яку підприємство отримало у 2015 році у розмірі 292,00 тис. грн., у 2016 році – 224,00 тис. грн., а у 2017 році – 192,00 тис. грн.

Загальні витрати підприємства протягом 2015-2017 років зросли на 31,5 %. Найбільшу питому вагу у загальних витратах підприємства складала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), частка якої на кінець 2017 року складала 73,79 %, а частка інших операційних витрат та інших витрат відповідно 25,55% та 0,66%.

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) за аналізованого період зросла на 35,46 %, так протягом 2016 року вона зросла на 186,4 тис. грн., або на 19,86 %, а протягом 2017 року на 146,4 тис. грн., або на 13,01 %. На збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) впливало зростання цін на матеріали, енергоносії та витрат на заробітну плату.

Для проведення більш глибокого аналізу використовуються фінансові коефіцієнти, розрахунок яких проведено на основі Балансу і Звіту про фінансові результати (табл. 2.9 – 2.12).

Проведені розрахунки ліквідності та платоспроможності (табл.2.9) свідчать, що рівень загальної ліквідності у 2015 році був меншим за нормативне значення (1), що свідчить про неспроможність підприємства погашати свої поточні зобов'язання протягом визначеного періоду, це також підтверджується від'ємним значенням власних обігових коштів у 2015 році, водночас наявність прибутку свідчить про неефективне управління фінансовими ресурсами підприємства. На кінець 2017 року ситуація змінилась та на кожну гривню поточних зобов'язань підприємство мало 1,44 грн. поточних активів. Станом на кінець 2017 року показник термінової ліквідності склав 1,35, що відповідає нормативному значенню (0,5-<1). Зростання показника термінової ліквідності пов'язане із наявністю в структурі оборотних активів товариства значної частки дебіторської заборгованості. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом 2015-2017 років зменшувався та на кінець 2017 року склав 0,1 при нормативному значенні 0,2, що свідчить про те, що у разі необхідності миттєвого виконання своїх зобов'язань за рахунок грошових коштів, підприємство зможе розрахуватися лише по 10 % своїх зобов'язань.

Таблиця 2.9

Розрахунки показників ліквідності та платоспроможності

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
				2016 рік	2017 рік
Показники ліквідності та платоспроможності					
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,85	1,31	1,44	0,46	0,13
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,69	1,18	1,35	0,48	0,17
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,37	0,49	0,10	0,12	-0,39
Власні обігові кошти, тис.грн.	-28,10	58,60	68,90	86,70	10,30
Коефіцієнт маневренності власних обігових коштів	-2,52	1,58	0,24	4,11	-1,35

Розрахунки показників структури капіталу (табл. 2.10) свідчать, що активи підприємства у 2015 році взагалі не фінансувались за рахунок власного капіталу, так як його значення набувало від'ємного значення, а на кінець 2017 року активи підприємства фінансувались лише на 16 %, а 84 % за рахунок залучених коштів. Коефіцієнт фінансової залежності на кінець 2016 року складав 13,2, тобто на кожну гривню власного капіталу товариство залучило зі сторони 13,2 грн., на кінець 2017 року це співвідношення зменшилось до 5,44 грн. Як вже зазначалось, протягом 2015-2017 років ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня» користувалось фінансовою допомогою головного акціонера: на кінець 2015 року вона становила 61 % залучених коштів, на кінець 2016 року - 58 %, а на кінець 2017 року - 59 %.

Коефіцієнт капіталізації на кінець 2017 року показав, що кожна гривня власного капіталу принесла 6,41 грн. активів, що на 2,3 грн. менше, ніж на кінець 2016 року.

Таблиця 2.10

Розрахунки показників структури капіталу

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
				2016 рік	2017 рік
Показники структури капіталу					
Коефіцієнт автономії	-0,06	0,11	0,16	0,18	0,04
Коефіцієнт капіталізації	-16,54	8,71	6,41	25,25	-2,30
Коефіцієнт залучених коштів	1,05	0,89	0,84	-0,17	-0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	-20,23	13,19	5,44	33,41	-7,75
Коефіцієнт структури залучених коштів	0,61	0,58	0,59	-0,03	0,01
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,34	1,00	0,99	0,67	-0,01

На протязі 2015-2017 років результатом діяльності підприємства був прибуток, розрахунок показників рентабельності (табл.2.11) свідчить, що на кінець 2015 року на кожну гривню активів підприємство отримало 15 коп.

чистого прибутку, на кінець 2016 року – 0,20 коп., а на кінець 2017 року прибуток на кожну гривню активів зменшився та склав 0,03 коп.

Рентабельність власного капіталу протягом 2016-2017 років зменшувалась, а рентабельність реалізації та витрат мала тенденцію до збільшення.

Таблиця 2.11

Розрахунок показників рентабельності

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
				2016 рік	2017 рік
Показники рентабельності, %					
Рентабельність активів	0,15	0,20	0,03	0,05	-0,17
Рентабельність власного капіталу	-1,97	1,41	0,16	3,38	-1,25
Рентабельність реалізації	0,10	0,14	0,15	0,04	0,01
Рентабельність витрат	0,11	0,16	0,18	0,05	0,02

Аналіз показників ділової активності підприємства, наведений у табл.2.12, показав, що період оборотності дебіторської заборгованості протягом 2015-2017 років зростає, так у 2016 році дебіторська заборгованість оберталась за 36 днів, що на 15 днів більше, ніж у 2015 році, а протягом 2017 року оборотність дебіторської заборгованості збільшилась ще на 11 днів та склала 47 днів. Протягом 2015 року дебіторська заборгованість оберталась 17 разів на рік, 2016 року – 10 разів, а протягом 2017 року вже лише 7 разів.

Період оборотності кредиторської заборгованості навпаки зменшувався, так у 2017 році досліджуване підприємство провело розрахунки з постачальниками 8 разів, тобто кожні 45 днів, що на 21 день менше, ніж у 2016 році. В цілому за період 2015-2017 років період оборотності кредиторської заборгованості зменшився на 26 днів.

Розрахунок показників ділової активності

№ з/п	Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2016 рік	2017 рік
1	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості покупців, замовників	17,10	10,04	7,64	-7,06	-2,40
2	Період оборотності дебіторської заборгованості покупців, замовників, дні	21,35	36,35	47,77	15,01	11,41
3	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості постачальникам, підрядчикам	5,04	5,46	8,03	0,42	2,57
4	Період оборотності кредиторської заборгованості постачальникам, підрядчикам	72,47	66,84	45,48	-5,62	-21,36

Збільшення періоду оборотності дебіторської заборгованості та зменшення періоду оборотності кредиторської заборгованості свідчить про неефективне управління фінансовими ресурсами підприємства.

Враховуючи той факт, що ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня» отримувало протягом 2015-2017 років фінансову підтримку, що забезпечило отримання підприємством прибутків, для більш об'єктивної оцінки діяльності підприємства необхідно провести аналіз його власних доходів та витрат без урахування фінансової допомоги зовні.

Аналіз доходів та витрат ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня», без урахування фінансової підтримки з міського бюджету та доходів підприємства, що не мають постійний характер (збут металобрухту, полімерів, списання кредиторської заборгованості та інше) представлений у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Доходи та витрати ПрАТ «Сєверодонецька мїська друкарня»

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Дохід:			
Друк газет	724,9	996,6	1134,9
Друк бланків,бух. журналів	214,7	140	206,8
Брошурувально-палітурна діяльність	14,6	61	25,2
Друк етикеток	16,2	4	1,8
Книги,брошури,листівки,візитки,паспорта	76	99,6	118,7
Конверти	-	-	6,5
Разом доходи:	1046,4	1301,2	1493,9
Видатки			
Заробітна плата	426	534,3	731,8
Відрахування на заробітну плату	157,5	117	162,5
Плата за опалення	46,1	60,3	61,5
Плата за електроенергію	43,2	49,6	80,2
Пенсійний фонд список № 2	19,1	14,8	17,5
Податок на землю	11,5	15	24
Матеріали	432,7	540,1	510,4
Послуги сторонніх організацій	49,6	60,7	70,4
Амортизація	41,6	40	38,8
Аудиторські послуги	9,6	10,2	10,2
Зберігання та обслуговування акцій	0,7	1,8	4,1
Штрафи, пені по податкам	77,4	20,6	11,5
Разом витрати:	1315	1464,4	1722,9
Фінансовий результат діяльності (прибуток(+), збиток (-))	-268,6	-163,2	-229

Аналіз представлений у табл. 2.13 показав, що у підприємства не вистачає власних коштів, отриманих від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), для покриття загальних витрат підприємства, тобто витрати підприємства перевищують його доходи. Більш наявно ситуація представлена на рис. 2.3.

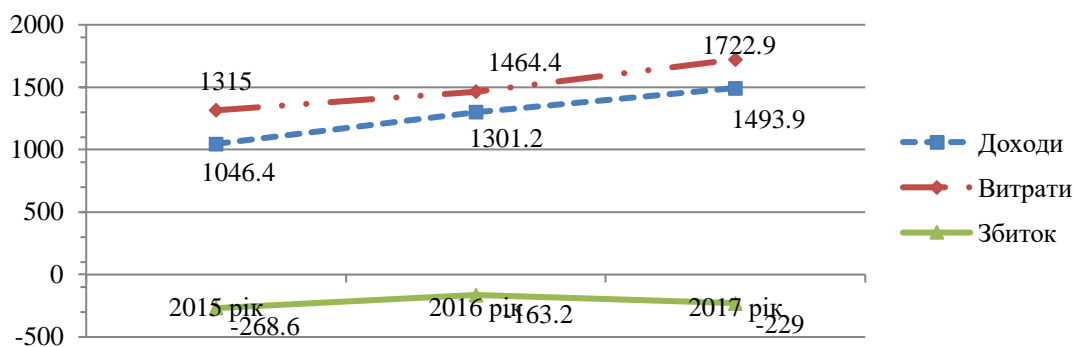

Рис. 2.3. Аналіз власних доходів та витрат підприємства, тис. грн.

Таким чином, проведений аналіз фінансових показників ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» показав, що на кінець 2017 року підприємство є платоспроможним, ліквідним та рентабельним, але показники структури капіталу свідчать про те, що підприємство фінансується за рахунок власних коштів лише на 16 % ($K_a=0,16$) і на 84 % за рахунок залучених коштів ($K_{зк}=0,84$). Коефіцієнт фінансової залежності свідчить про те, що на кінець 2017 року на кожен гривню власного капіталу підприємство залучило зі сторони 5,44 грн. У структурі залучених коштів 59 % складала фінансова підтримка головного акціонера, яка у вартісному вираженні складала 708,00 тис. грн.

Аналіз власних доходів та витрат підприємства, показав, що загальні витрати підприємства перевищують отримані доходи від реалізації продукції (без урахування фінансової підтримки), таким чином, підприємство не отримує дохід в достатньому обсязі для того щоб самостійно вести беззбиткову діяльність.

Крім того, протягом 2015-2017 років спостерігається зростання дебіторської заборгованості та збільшення періоду її оборотності, що стало причиною несвоєчасних розрахунків з постачальниками та зменшення періоду оборотності кредиторської заборгованості. Така ситуація свідчить про неефективне управління фінансовими ресурсами підприємства.

Тому, головною метою ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» повинно стати збільшення доходу підприємства та удосконалення ефективності управління фінансовими ресурсами.

РОЗДІЛ 3. ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «СЄВЄРОДОНЕЦЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ»

3.1. Визначення можливостей покращення фінансового стану ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня»

Аналіз фінансового стану ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» показав, що головною проблемою підприємства є дефіцит власних коштів.

Аналіз Звіту про фінансові результати ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» представлений у розділі 2 (дод. Г та Д), показав, що результатом діяльності підприємства був прибуток, але прибуткова діяльність підприємства обумовлена отриманням фінансової підтримки від головного акціонера, без отримання такої допомоги, підприємство не зможе самостійно вести беззбиткову діяльність, що підтверджує аналіз Звіту про фінансові результати, розрахований за умов відсутності фінансової підтримки, наведений у табл. 3.1.

На результати роботи підприємства в майбутньому негативно впливатиме недостатній обсяг отриманих доходів від основного виду діяльності: замовлень на друк газетних видань та бланкову і книжкову (журнальну) продукцію.

Через відсутність власних коштів друкарня практично не має можливості проводити технічне переоснащення основних засобів.

Морально застаріла та фізично зношена матеріально-технічна база друкарні не дозволяє задовольняти потреби клієнтів та конкурувати на ринку поліграфічних послуг міста та регіону.

Щороку підприємство звертається до власника – Сєвєродонецької міської ради за наданням фінансової підтримки для забезпечення погашення обов'язкових платежів.

Таблиця 3.1

Аналіз Звіту про фінансові результати ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» за відсутності фінансової підтримки міського бюджету

стаття	код рядка	Звітний період			Відхилення					
		2 015р.	2 016р.	2 017р.	2016/2015		2017/2016		2017/2015	
					+/-	%	+/-	%	+/-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1046,40	1301,20	1493,90	254,80	24,35	192,70	14,81	447,50	42,77
Інші операційні доходи	2120	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	2240	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом доходи	2280	1046,40	1301,20	1496,20	254,80	24,35	195,00	14,99	449,80	42,99
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	943,40	1124,90	1271,30	181,50	19,24	146,40	13,01	327,90	34,76
Інші операційні витрати	2180	294,30	318,90	440,20	24,60	8,36	121,30	38,04	145,90	49,58
Інші витрати	2270	77,30	20,60	11,40	-56,70	-73,35	-9,20	-44,66	-65,90	-85,25
Разом витрати	2285	1315,00	1464,40	1722,90	149,40	11,36	258,50	17,65	407,90	31,02
Фінансовий результат до оподаткування:		x	x	x	x	x	x	x	x	x
прибуток	2290	-	-	-	-	-	-	-	-	-
збиток		-268,60	-163,20	-226,70	-105,40	-39,24	63,50	38,91	-41,90	-15,60
Податок на прибуток від звичайної діяльності	2300	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Чистий прибуток	2350	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Чистий збиток		-268,60	-163,20	-229,00	-105,40	-39,24	63,50	38,91	-41,90	-15,60

На сьогоднішній день підприємство виробляє випуск частини міських і районних газет Луганської області на рулонній офсетній машині «ultra - set junior» PO - 62 1986 випуску. Виробник «Maschinen Fabrik Limited.» М Бомбей республіка Індія за ліцензією фірми «Planeta group» НДР 1961 р.

Продуктивність даного обладнання дозволяє випускати до 60 тис. примірників газет ф.А2 барвистістю 2 + 1 за зміну, при 3х змінній роботі це становить 180-200 тис. примірників на добу. На даний час у ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня» друкується 8 найменувань газет формату А2 (2 + 1) і (1 + 1) загальним тиражем 200 - 250 тис. в місяць.

В даний час машина РО-62 працює стабільно, але з 4х друкованих секцій експлуатується тільки 3, з цієї причини та через зношування механізму подачі (регулювання) друкованої форми і регулювання зволоження валів, замовлення на друк повнокольорових видань виконувати практично не можливо, крім того в даних умовах машина надає змогу друкувати газету лише на 4 шпальтах, щоб надрукувати газету на 8 шпальтах необхідно вдвічі більше часу, 12 шпальт – втричі більше часу, що негативно впливає на оперативність виконання замовлень.

Для відновлення технічних характеристик та потужності газетної машини РО-62 необхідно проведення капітального ремонту вартістю 72,2 тис. грн. та здійснення її модернізації. Для можливості друку газети з 8 шпальт формату А-3 потребуються дві додаткові друковані секції загальною вартістю 14-16 тис. доларів США і одна одноролева зарядка вартістю 2,5-3 тис доларів США. Всього на суму 17-19 тис. доларів США.

Ринок поліграфічних послуг у регіоні та місті має для ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня» потенціал щодо збільшення обсягу замовлень та отримання підприємством доходу, який би забезпечив його прибуткову діяльність без отримання фінансової допомоги.

Так на території Луганської області виходять близько 23 газетних видань, 8 з них є замовниками ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня», решта є потенційними замовниками, загальний тираж яких складає

65,7 тис. екз. на тиждень з можливим доходом від їх друку 78,8 тис. грн., або 4097,6 тис. грн. на рік, але внаслідок зношеного обладнання підприємство не може задовільнити їх потреби (виконання повнокольорового друку, друк більше ніж 8 шпальт, оперативність виконання замовлень), тому ці видавництва звертаються до підприємств-конкурентів.

Також на підприємстві є два верстати Ромайор 314, 1952 року випуску, і Домінант 712,1958 року випуску, які використовуються для друку бланків, журналів, проспектів, плакатів, календарів. На цих машинах можливий повнокольоровий друк, але тиражами 500 екземплярів і більше, така потужність не дозволяє виконувати замовлення клієнтів малими тиражами, підприємство вимушене відмовляти у виконанні невеликих замовлень та відповідно втрачає дохід та свою частку на ринку поліграфічних послуг у місті.

Обсяг доходу підприємств у м. Северодонецьк, які виконують послуги з оперативної поліграфії представлений в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Обсяг доходу підприємств оперативної поліграфії у м. Северодонецьку

№	Предприятие	ф.А3			ф.А4		
		Средня кількість копій	вартість 1 копії, грн.	дохід, грн./міс.	Средня кількість копій	вартість 1 копії, грн.	дохід, грн./міс.
1	ЧП «Петит»	500	14,00	7000,00	1200	7,00	8400,00
2	ЧП «Печатаем все»	1200	14,00	16800,00	2000	7,00	14000,00
3	ЧП «Палитра МТВ»	400	14,00	5600,00	1000	7,00	7000,00
4	ЧП «Полиграф сервис»	550	14,00	7700,00	1000	7,00	7000,00
5	ЧП «Супер принт»	650	14,00	9100,00	1600	7,00	11200,00
ВСЬОГО		3300		46200,00	6800		47600,00
РАЗОМ ДОХІД В МІСЯЦЬ		93800,00					

Таким чином обсяг річного доходу підприємств-конкурентів на рік складає $93800,00 * 12 = 1125,6$ тис.грн.

Отже, враховуючи потенціал ринку поліграфічних послуг щодо збільшення обсягу замовлень, оновлення матеріально-технічної бази підприємства надасть підприємству змогу залучити потенційних клієнтів, задовольняти їх потреби, бути конкурентоспроможним на ринку поліграфічних послуг у місті та в регіоні, збільшить дохід підприємства та надасть змогу отримувати прибуток.

Крім того, однією з проблем підприємства є неефективне управління фінансовими ресурсами, так зростання дебіторської заборгованості спричиняло затримку розрахунків з постачальниками матеріалів та енергоносіїв.

Без кардинальних змін підприємство втрачає перспективу подальшого розвитку. Комплексним вирішенням проблеми підприємства є:

1. Технічне переоснащення виробництва, оновлення матеріально-технічної бази, запровадження передових технологій.
2. Введення штатної одиниці маркетолога та розробка маркетингової стратегії підприємства, направленої на розширення ринку збуту продукції та послуг.
3. Підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

3.2. Покращення фінансового стану підприємства шляхом збільшення доходності підприємства та підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами

Для вирішення основної проблеми ПрАТ «Севродонецька міська друкарня», пов'язаної з дефіцитом власних коштів, необхідно вжити заходи щодо підвищення доходності підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) для отримання ним прибутку, що дозволить в майбутньому

спрямувати отримані кошти на впровадження новітніх технологій та розширення сфери діяльності підприємства.

В існуючих умовах заходами, що дозволять підприємству збільшити дохід є оновлення основних засобів шляхом здійснення капітального ремонту та модернізації існуючої газетної машини РО - 62 та придбання сучасного обладнання - кольорового багатофункціонального пристрою Konica Minolta bizhub C 258 з допоміжним обладнанням (біндер, ламінатор, різак). Технологічні характеристики БФП Konica Minolta bizhub C 258 наведені у Додатку Є.

Витрати на оновлення та придбання основних засобів наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Витрати на оновлення основних засобів

Найменування заходу	Вартість, тис.грн.	Джерело фінансування
капітальний ремонт офсетної рулонної машини РО-62	72,2	Кошти міського бюджету
модернізація офсетної рулонної машини РО-62(придбання 2-х додаткових друкованих секцій та 1-ї ролевої зарядки)	550,00	Кошти міського бюджету
Придбання БФП bizhub C 258 STE03 (мережевий принтер/копір/сканер/дуплекс)	99,00	Кошти міського бюджету
Придбання біндера RenzSRW360	13,935	Кошти міського бюджету
Придбання ламінатора AgentLM-A3 250MD	4,002	Кошти міського бюджету
Придбання різачка 552510 мм	3,726	Кошти міського бюджету
ВСЬОГО	742,863	

Для виконання заходів для виведення підприємства із кризового становища необхідні кошти у розмірі 742,863 тис. грн., з метою вирішення проблеми самоокупності підприємства, пропонується здійснити оновлення основних засобів за рахунок фінансової допомоги міського бюджету, що

вирішить питання беззбиткової діяльності підприємства та вирішить проблему його щорічної дотації з міського бюджету.

За цих умов підприємство зможе задовольнити попит на замовлення видавників газет нашого регіону, що також в свою чергу позитивно вплине не тільки на результати діяльності ПрАТ «Северодонецька міська друкарня», а і на економіку нашого міста в цілому.

Розрахунок доходу та витрат підприємства за умов друку газетних видань регіону представлена в табл. 3.3. та 3.4.

Таблиця 3.3

Розрахунок доходу підприємства за умов друку газетних видань регіону
(середня вартість 1 екземпляра газети 8 шпальт - 1,20 грн.)

Газета	Тираж 1 раз на тиждень, екз.	дохід за тиждень, грн.	дохід за рік, грн.
"Северодонецкі вісті"	3000	3600	187200
"Новый путь" м. Лисичанск	3500	4200	218400
"Вестник недели" м. Рубіжне	2000	2400	124800
"Кременщина"	2500	3000	156000
"Марь Иванна" м. Северодонецьк	30000	36000	1872000
"Телегид" м. Северодонецьк	10000	12000	624000
«Время» Сmt. Ст. Луганская	1000	1200	62400
«Життя Білокуракінщини»	2500	3000	156000
«Вісті Марківщини»	1500	1800	93600
«Слово хлібороба»	1500	1800	93600
«Вісник Луганщини»	30000	36000	1872000
«Вісті Біловодщини»	2000	2400	124800
«Вестник Новоайдарщини»	2000	2400	124800
«Перемога» Новопокровський р-н	2000	2400	124800
«Попаснянский весник»	2000	2400	124800
«Рубіжанські новини»	2000	2400	124800
«Голос громади» Сватівський р-н	1700	2040	106080
«Новини Сватівщини»	2000	2400	124800
«Сватівські відомості»	2000	2400	124800
«Вісник Старобільщини»	2000	2400	124800
«Теле-газета» старобельск	6000	7200	374400
«Сельская новь» Троицкий р-н	2000	2400	124800
«Сельская новь +»	2000	2400	124800
Всього:	115 200	138 240	7 188 480

Розрахунок собівартості друку газетних видань регіону

Статті витрат	тис. грн.
Основні витрати(папір, фарба, калька , пластини)	3609,32
Заробітна плата	1170
Відрахування на з/пл	257,4
Плата за опалення	83,6
Плата за електроенергію	94,8
ПФ список № 2	9,0
Податок на землю	23,1
Придбання доп.матеріалів	150,0
Аудиторські послуги	15,0
Зберігання та обслуг. акцій	4,0
Всього	5416,22

Прибуток від друку газетних видань складатиме:

$$7\,188,48 - 5416,22 = 1772,26 \text{ тис. грн. / рік}$$

Розрахунок прибутку від реалізації продукції оперативної поліграфії, яку підприємство зможе виконувати, задовільняючи невеликі замовлення, на сучасному БФП Konica Minolta bizhub C 258 з допоміжним обладнанням, починаючи з обсягу 500 екземлярів на тиждень за кожною позицією наведено у таблиці 3.5.

Розрахунок прибутку від реалізації продукції оперативної поліграфії

Найменування (500 екз.)	Собівартість, грн.	Дохід, грн.	Прибуток, грн.
візитки ф. А-6	50	150	100
календарі ф. А4	300	800	500
календарі ф.А3	700	1600	900
вітальні листівки А5,	150	400	250
запрошення А5,	150	400	250
рекламні листівки А5,	150	400	250
плакати А4	400	750	350
плакати А3	800	1400	600
Всього на тиждень	2700	5900	3200
Всього на рік	140400,00	306800,00	166400,00

Результати діяльності підприємства від впровадження заходів з оновлення основних засобів наведені у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Вплив запропонованих заходів на фінансові показники підприємства

стаття	код рядка	2 017р.	після впровадження заходів	Відхилення	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1493,90	7495,28	6001,38	401,73
Інші операційні доходи	2120	2,30	0,00	-2,30	-100,00
Інші доходи	2240	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом доходи	2280	1496,20	7495,28	5999,08	400,95
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1271,30	5556,62	4285,32	337,08
Інші операційні витрати	2180	440,20	440,20	0,00	0,00
Інші витрати	2270	11,40	11,40	0,00	0,00
Разом витрати	2285	1722,90	1722,90	0,00	0,00
Фінансовий результат до оподаткування:		x	x	x	x
прибуток	2290	0,00	215,76	215,76	-
збиток		-226,70	0,00	-226,70	-
Податок на прибуток від звичайної діяльності	2300	0,00	38,84	38,84	-
Фінансовий результат до оподаткування:		x		x	x
Чистий прибуток	2350	0,00	176,92	176,92	-
Чистий збиток		-226,70	0,00	-226,70	-

Таким чином, в результаті впровадження заходів з оновлення основних засобів підприємства результатом його діяльності від надання послуг з друку газетних видань та оперативної поліграфії (візитки, календарі, листівки, плакати) став чистий прибуток у розмірі 176,92 тис. грн.

Основний обмежуючий фактор для розвитку будь-якого поліграфічного підприємства - це попит на товари, роботи та послуги, що пропонуються підприємством.

Тому на підприємстві пропонується посилити маркетингову стратегію щодо збуту послуг, що надаються підприємством та ввести штатну одиницю маркетолога, до обов'язків якого буде входити виконання наступних завдань:

- дослідження ринку збуту поліграфічної продукції підприємства;
- розробка рекламної кампанії;
- просування послуг на ринку поліграфічних послуг міста та регіону;
- обробка інформації та складання докладних звітів з цифрами, та порівняльними характеристиками щодо збуту продукції, цін на продукцію на ринку поліграфічних послуг, потенційних клієнтів та наявних конкурентів;
- розробка прогнозів і рекомендацій щодо цінової політики підприємства.

Для покращення управління фінансовими ресурсами підприємства пропонується удосконалити управління дебіторською заборгованістю.

Дебіторська заборгованість - це складова оборотного капіталу, яка передбачає певні вимоги до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг. Дебіторська заборгованість є невід'ємною складовою збутової діяльності підприємства. Велика частка дебіторської заборгованості в загальній структурі активів знижує ліквідність і фінансову стійкість підприємства та підвищує ризик фінансових збитків підприємства.

Різке збільшення дебіторської заборгованості і її частки в оборотних активах свідчить про необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців. Скорочення дебіторської заборгованості оцінюється позитивно, якщо це відбувається за рахунок скорочення періоду її погашення.

З цією метою необхідно мінімізувати розмір простроченої дебіторської заборгованості та строків інкасації боргу. Для цього пропонується застосовувати наступні заходи:

1. Розробити правила встановлення термінів товарного кредиту;
2. У договорах про надання послуг передбачити фінансові санкції (штраф, пеня, неустойка) для випадків прострочення виконання зобов'язань з боку покупців.
3. В порядку досудового врегулювання проводити претензійну роботу - направлення боржнику вимоги про сплату боргу протягом певного строку.
4. Здійснювати подачу позовів до суду з метою примусового стягнення дебіторської заборгованості.

Таким чином, запропоновані заходи щодо покращення фінансового стану ПрАТ «Сєверодонецька міська друкарня» дозволять підприємству отримувати прибуток за рахунок збільшення доходу від реалізації товарів, робіт, послуг та вийти на рівень самоокупності, посилити маркетингову стратегію та удосконалити управління фінансовими ресурсами, що в свою чергу забезпечить економічну стійкість та конкурентоспроможність підприємства.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження діяльності ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня» були виявлені основні тенденції його розвитку, досліджена система управління підприємства та його організаційна структура, надана характеристика галузі підприємства, проведено аналіз основних техніко-економічних показників, результатів діяльності підприємства, використання трудових та матеріальних ресурсів, проведено аналіз руху, динаміки та структури основних засобів, виявлені основні проблеми підприємства та надані пропозиції щодо покращення його фінансового стану, здійснено обґрунтування запропонованих заходів.

В ході проведеного аналізу основних техніко-економічних показників та результатів діяльності підприємства виявлено, що безпосередньо виробництво продукції (товарів, робіт, послуг) є прибутковим та рентабельним. Підприємство забезпечено необхідною кількістю фахових працівників, що мають великий досвід у поліграфічній діяльності, плинність кадрів відсутня, що забезпечує стабільність роботи підприємства. Зростання витрат підприємства обумовлено зростанням цін на матеріали та енергоносії, а також збільшенням витрат на заробітну плату. Але головною проблемою на підприємстві є морально застаріла та фізично зношена матеріально-технічна база. Аналіз основних засобів підприємства показав, що коефіцієнт зносу основних засобів на кінець 2017 року сягає 73%, оновлення основних засобів не відбувається через відсутність у підприємства коштів. Наявність на підприємстві виробничих машин та устаткування, що потребують їх модернізації, проведення капітального ремонту та оновлення, не дозволяють задовольняти попит, існуючий на ринку поліграфічних послуг міста і регіону та нарощувати обсяги виробництва на підприємстві.

Аналіз фінансових показників ПрАТ «Севєродонецька міська друкарня» показав, що на кінець 2017 року підприємство було платоспроможним та ліквідним, але показники структури капіталу свідчать про те, що підприємство фінансується за рахунок власних коштів лише

на 16 % ($K_a=0,16$) і на 84 % за рахунок залучених коштів ($K_{зк}=0,84$). У структурі залучених коштів 59 % складала фінансова підтримка головного акціонера – Сєвєродонецької міської ради, яка становить 708,00 тис. грн.

Аналіз власних доходів та загальних витрат підприємства показав недостатність отриманого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) для покриття загальних витрат підприємства.

Зростання дебіторської заборгованості та збільшення періоду її оборотності, стало причиною несвоєчасних розрахунків з постачальниками та зменшення періоду оборотності кредиторської заборгованості. Така ситуація свідчить про неефективне управління фінансовими ресурсами підприємства.

Комплексний аналіз фінансово-економічних показників підприємства дозволив визначити шляхи покращення його фінансового стану, а саме:

1. Технічне переоснащення виробництва, оновлення матеріально-технічної бази, запровадження передових технологій для збільшення доходу підприємства

2. Введення штатної одиниці маркетолога та розробка маркетингової стратегії підприємства направленої на розширення ринку збуту продукції та послуг.

3. Підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства шляхом мінімізації обсягів дебіторської заборгованості.

Реалізація запропонованих заходів дозволить ПрАТ «Сєвєродонецька міська друкарня» нарощувати обсяги виробництва, збільшити його доходи на 401,7 % та отримати чистий прибуток у розмірі 176,92 тис. грн., мінімізувати обсяги дебіторської заборгованості, що надасть можливість підприємству своєчасно розраховуватись з постачальниками та підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку поліграфічних послуг міста та регіону.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самот. вивч. дисципліни]. / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. - 3-тє вид., виправл. і доп. - К. : Знання-Прес, 2009. - 299 с.
2. Басовский Л.Е. Финансовый менеджмент: Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2002.- 240с.
3. Грабовецький Б.Економічний аналіз. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 256 с.
4. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностика фінансово-господарської діяльності підприємств. Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2007. - 180 с.
5. Доля В. Т. Экономический анализ: учебное пособие / В. Т. Доля. - 2-е изд., испр. и доп. - К. : Кондор, 2007. — 224 с.
6. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003.- 224с.
7. Литвш Б. М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. - К. : Хай-Тек Прес, 2008. - 336 с.
8. Мельник В. М. Основи економічного аналізу. Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2009 - 128 с.
9. Николаева Т.П. Финансы предприятий Учебно-методический комплекс. - М. : Изд. центр ЕАОИ. 2009. - 311 с.
10. Прокопенко І. Ф. Методика і методологія економічного аналізу: навчальний посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Ганін. - К. : Центр навчальної літератури, 2008. - 430 с.
11. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав'юк. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
12. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.

13. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2009. - 194 с.
14. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. - К.: Знання, 2006. - 439 с.
15. Баканов М. И., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа: Учебник. - 4-е изд. доп. и перераб. - М.: Финансы и статистика. 2002. - 416 с.
16. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н.Ю. Б–61 Фінансовий аналіз: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 592 с.
17. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навчальний посібник / Т. Д. Костенко [та ін.]. - 2-ге вид., перероб. и доп. - К.: Центр учбової літерат.ри, 2007. - 400 с.
18. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2003. - 556 с.
19. Мошенський З. С, Олійник О. В. Економічний аналіз: Підручник / Ф. Ф. Бутинець (відп. ред). - 2-ге вид., доповн. і перероб. - Житомир: ПП «Рута», 2007. - 704 с.
20. Поповенко Н. С, Бельтюков Є. А., Акіменко Н. В., Лапін О. В. Техніко-економічний аналіз: Навч. посібник / Н. С Поповенко (ред.), Є. А. Бельтюков (ред.). - О.: ОНПУ, 2006. — 135 с.
21. Шило В. 77., Верхоглядова Н. І., Ільїна С. Б., Темченко А. Г., Брадул О. М. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства. Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2007. - 240 с.
22. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. - М.: Изд-во "Перспектива", 2002.- 656с.
23. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. професора А.М. Поддєрьогіна .- К.: КНЕУ, 2000.- 460с.
24. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р.

25. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»».

26. Ареф'єва О.В., Городинська Д.М. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення// Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №8(86.) - С. 83–90.

27. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства // Економіка держави. - К., 2010. - №1. - С.61-62.

28. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства //Економіка, фінанси, право. – К., 2009. - №7. – С.26-29.

29. Череп А.В., Кириченко Л.А. Проблеми визначення фінансового стану підприємств в умовах фінансової кризи. – 2008. – № 6. – С. 233–236.